

// לוח תאריכים לקדושת שביעית
ואיסור ספיחין לשנת השמיטה תשפ"ב

נערך בידי צוות רבני וחוקרי המכון
בראשות ד"ר ר' משה זקס
ובהשתתפות הרב שאול רייכנברג שליט"א

מועדים לשמיטה

**עיקרי ההלכות
בלוח מוסדים על
פי שיטת רבינו
מרן החזון איש
זללה"ה, והוראות
שקיבלנו מרבינו
מרן הגרי"ש
אלישיב זצ"ל
בשמיטה תשס"ח,
ולהבחל"ח מרן
הגר"ח קנייבסקי
שליט"א בשמיטה
קודמת ולקראת
שמיטה זו.**

קדושת שביעית

יבול הגדל בארץ ישראל בשנת השמיטה, כולל הגדל אצל נכרי, קדוש בקדושת שביעית (אמנם, בירושלים נהגו שאין קדושת שביעית ביבול נכרי).

פרי הקדוש בקדושת שביעית אסור בסחורה, בהוצאה לחו"ל, בקלקול, בביזוי ובשימוש שאינו בדרך הרגילה, באסיף ואחסון של כמות גדולה כבשאר השנים. וכן פטור מהפרשת תרומות ומעשרות, וחייב בביעור (הביעור ומועדיו יפורסמו בלוח נפרד שיצא לאור אי"ה במהלך שנת השמיטה). בלוח שלפנינו מופיעים המועדים מאימתי יש לחשוש למציאות של תוצרת קדושה בקדושת שביעית בשווקים, וכן המועדים בו מסתיימים לגמרי בשווקים כנ"ל. המועדים שונים לגבי כל פרי וירק.

קניית פירות קדושים

תוצרת הקדושה בקדושת שביעית שאין בה איסור ספיחין (כגון פירות האילן או ירקות שהתחילו לגדול קודם שמיטה) - אסור לסחור בה, ויש שפסקו שתוצרת שגדלה בידי מי שלא שמר שמיטה אסור להשתמש בה (איסור "שמור ונעבד"), לכן יש לרכוש תוצרת רק בחנויות הנקראות "חנויות שמיטה"

שתחת פיקוח כשרות של גוף שפקיע שמו כמסמך בדבר. בשעת הדחק, יש שהקילו לקנות בחנות רגילה ובתנאי שהקניה בהקפה או באשראי (עיי' סדר השביעית שיצא על פי מרן החזון איש זצ"ל סעיף ו, ז).

איסור ספיחין

ירק שתחילת גידולו היה בשנת השמיטה, ותבואה וקטניות (גידולי גרגרים) שהגיעו לשליש גידול הגרגר בשמיטה, אסורים באכילה ובשימוש משום ספיחין. בגידולי נכרים אין איסור ספיחין.

בלוחות התאריכים צוין ממתי רוב התוצרת המצויה בשווקים אסורה, על פי המקובל בשם מרן החזון איש זצ"ל, שכשלא ידוע אם התוצרת מותרת או אסורה, יש לאסור את הנמצא בשוק ממועד זה. אמנם, יש המחמירים לחוש לאיסור ספיחין החל מהמועד בו מתחיל להגיע לשווקים תוצרת שבאיסור ספיחין, - גם מועד זה הובא בלוחות. (לדעת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל יש לחוש למיעוט כאשר הוא מצוי ברוב המקומות. אך קשה לכוון מועד מדויק לזה, ולכן הרוצה לנהוג כך, ראוי שיחמיר החל מהמועד בו מתחילה להגיע לשווקים תוצרת אסורה, ויכול להקל במספר ימים לאחר מכן) בלוחות

גם צוין עד מתי התוצרת המצויה בשוק בשנת תשפ"ג אסורה באיסור ספיחין.

הנזרע בשביעית

תוצרת שנוזרעה בשביעית ונגמרה בשמינית לאחר התאריכים המופיעים בלוח, אין בהם איסור ספיחין, ויש האוסרים תוצרת זו משום שנוזרעה באיסור בשמיטה. בלוחות צוין בטור מיוחד אימתי המועד בו הרוב בשוק הוא ממה שנוזרע לאחר השביעית, לתועלת המחמירים בזה.

מס' הערות נחוצות:

למרות שמצוין תאריך לכל מועד, קשה לכוון ליום מדויק, ולכן, בתקופות המעבר - ככל שניתן - צריך להבחין בין תוצרת ישנה לחדשה.

פירות וירקות המשתמרים

המועדים בלוחות מתייחסים למועדי שיוק תוצרת טרייה. בחלק מהמוצרים ישנה תוצרת מאוחסנת בקירורים הנראית כטריה, ולפיכך יתכן שבאותו זמן במקביל משווקת תוצרת מותרת ותוצרת אסורה, וצריך להבחין בהם בין חדש לישן. הדבר מצוי גם במוצרי קפואים, שימורים, ממתקים, מוצרים מיובשים, מיצים וכדומה. השתדלנו לציין בהערות נסיבות אלו. המועדים בלוח אינם מתייחסים למוצרים המשתמרים לאחר מועד ביעורם.

הערה ואזהרה: למרות המאמצים הרבים שהושקעו בהכנת הלוחות, ייתכנו שינויים בתאריכים עקב סיבות שלא ניתן לצפותם מראש - כמו שינויים במזג אויר וכד'. במידה ויתרחשו שינויים אלו, נשתדל לפרסמם אי"ה במועדם בביטאון "הליכות שדה" היו"ל ע"י המכון ובעיתונות.

שם הירק	קדושת שביעית בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ:	למחמירים ⁽²²⁾ תחילת ההופעה בשוק באיסור ספיחין [בתשפ"ב] החל מ:	גמר איסור ספיחין וקדושה בתשפ"ג מ: ⁽²⁴⁾	למחמירים ^{(23),(24)} רוב בשוק מהנורע בתשפ"ג החל מ:
אבטיח	ג' תשרי	כ"ט אדר ב' ⁽¹⁾	כ"א אדר א' ⁽¹⁾	כ"ה כסלו	ג' אייר
אננס	ג' תשרי	אין איסור ⁽²⁾		חנוכה תשפ"ד	
אספרגוס	ג' תשרי	אין איסור ⁽³⁾		הרוב רב שנתי	
אפונה בתרמילים	ג' תשרי ⁽⁴⁾	כ"ט תשרי ⁽⁴⁾	י"א תשרי	כ"ה כסלו	י' טבת
ארטישוק	י"ט חשוון	אין איסור ⁽³⁾		הרוב רב שנתי	
בטטה	ג' תשרי	ט"ז תמוז	י"ט סיון	כ"ה כסלו ⁽¹⁰⁾	י"ז תמוז
בננה	ה' תשרי ⁽²⁵⁾	אין איסור	אין איסור	י"א תשרי ⁽²⁵⁾ (גמר קדו"ש)	הרוב רב שנתי
במיה ⁽⁵⁾	ג' תשרי	אין איסור		כ"ה כסלו (גמר קדו"ש)	
בצל יבש	ג' תשרי	ל' שבט ⁽⁶⁾	י"ט שבט ⁽⁶⁾	י"ח שבט ⁽⁷⁾	א' אדר ⁽⁶⁾
בצל ראש ⁽⁸⁾	כ"ז כסלו ⁽⁶⁾	י"א טבת	כ"ז כסלו	כ"ה כסלו	י' טבת
בצל ירוק	ג' תשרי	י"א כסלו	ה' כסלו	ד' כסלו ⁽²⁴⁾	י' כסלו
ברוקולי	ג' תשרי	כ' טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	י"ט טבת
גזר	א' כסלו ⁽¹¹⁾	ג' שבט ⁽¹¹⁾	ט"ז טבת ⁽¹¹⁾	כ"ה כסלו ⁽¹⁰⁾	ט"ז שבט ^{(9) (11)}
גמבה	ג' תשרי ⁽¹¹⁾	ב' טבת ^{(11) (14) (12)}	כ"א כסלו ⁽¹¹⁾	כ"ה כסלו	א' שבט ⁽¹¹⁾
דלורית	(ג' תשרי ⁽¹³⁾) ד' שבט	י"ג שבט	כ"א כסלו	ט"ז טבת ⁽¹⁰⁾	ט"ז שבט
דלעת	(ג' תשרי ⁽¹³⁾) ד' שבט	ל' ניסן	א' אדר א'	(א' שבט) כ"ט אייר	י' אייר
חזרת	ג' תשרי	י"ט תשרי תשפ"ג	כ' אלול	כ"ה כסלו ⁽⁹⁾	י"ח חשוון תשפ"ד ⁽⁹⁾
חסה	ג' תשרי	י"ד חשוון	כ"ה תשרי	י"ד חשוון ⁽²⁴⁾	כ"ד חשוון
חציל ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"א טבת	כ"א כסלו	כ"ה כסלו ⁽²⁴⁾	י' טבת
כוסברה	ג' תשרי	כ"ט תשרי	⁽¹⁵⁾ כ' תשרי	ט' חשוון ⁽²⁴⁾	י"ט טבת
כרוב אדום	ג' תשרי	ט"ז כסלו	ח' כסלו	כ"ה כסלו	א' שבט
כרוב לבן	ג' תשרי	כ"ד כסלו	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו ⁽²⁴⁾	כ' טבת
כרוב סיני	ג' תשרי	כ"ד כסלו	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו ⁽²⁴⁾	כ' טבת
כרובית	ג' תשרי	כ"א טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	ג' שבט
כרפס עלים (סלרי עלים)	ג' תשרי	ד' שבט	ח' טבת ⁽¹⁶⁾	כ"ה כסלו	ג' שבט
כרפס שורש (סלרי שורש)	ג' תשרי	י"ט שבט ⁽¹⁷⁾	י"ט טבת ⁽¹⁷⁾	כ"ה כסלו	י"ח שבט
כרתי (לוף)	ג' תשרי	ז' שבט	ט"ז טבת	כ"ה כסלו	ו' שבט
לפת	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו	א' טבת
מילון ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	ו' טבת	כ"א כסלו	כ"ה כסלו	ה' טבת
מלפפון	ג' תשרי	י"ט כסלו	י"ד חשוון	י"ד חשוון ⁽²⁴⁾	י"ח כסלו
סלק אדום	ג' תשרי	כ"א טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	כ' טבת
סלק עלים	ג' תשרי	י"ט טבת	י"ט כסלו	י"ח כסלו ⁽²⁴⁾	י"ח טבת
עגבניה ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"ט אדר א'	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו ⁽²⁴⁾	ט"ז טבת
עירית	ג' תשרי	י"ט טבת	ט' כסלו	ח' כסלו ⁽²⁴⁾	כ' טבת
פטרזויליה עלים	ג' תשרי	י"ב אדר ב'	(ט' כסלו) י"ט חשוון -משותילה	ח' כסלו	י' ניסן
פטרזויליה שורש	ג' תשרי	י"ט שבט	ט"ז טבת ⁽¹⁶⁾	כ"ה כסלו	י"ח שבט
פלפל ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	ג' אדר ב' ⁽¹²⁾	י"א כסלו	י' כסלו	ג' ניסן
פלפל ירוק חריף ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"ט טבת	י"א כסלו	י' כסלו	י"ח טבת
פלפל אדום חריף ^{(14) (18)}	ג' תשרי	ג' שבט	כ"א כסלו	כ' כסלו	י' שבט
פפריקה טריה ⁽¹⁸⁾	ג' תשרי	י"ח אלול	י"ג אב	כ"ד אב	י"ח תשרי תשפ"ד
צנון	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו	א' טבת
צנונית	ג' תשרי	י"ט חשוון	ג' חשוון	ג' חשוון	י"ט חשוון
קולרבי	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	כ' כסלו ⁽²⁴⁾	ג' טבת
קישוא	ג' תשרי	י"ט חשוון	ט' חשוון	ט' חשוון ⁽²⁴⁾	כ' חשוון
שום ⁽¹⁹⁾	י"ח אדר ב'	א' ניסן	י"ח אדר ב'	י"ח ניסן	כ"ד ניסן
שומר ושמיר	ג' תשרי	ב' כסלו	י"ט חשוון	י"ח כסלו ⁽²⁴⁾	א' ניסן
שעועית תרמילים ⁽²⁶⁾	ג' תשרי	י"ג אייר	כ' חשוון	כ"ד ניסן	כ"ד ניסן
תייס - אשכולים (קלחים) ⁽²⁰⁾	ג' תשרי	י' תשרי	ה' תשרי	כ"ה כסלו	
תות שדה	כ"ז חשוון	כ"ט טבת	כ"ז חשוון	כ"ז חשוון	ט' ניסן
תפוח אדמה ⁽²¹⁾	ט"ז כסלו	ד' שבט	י' טבת	ט"ז טבת	ג' שבט ⁽¹⁰⁾
תרד	ג' תשרי	י"ג שבט	י"ט כסלו	י"ח כסלו	י"ב שבט

הערות והוספות:

- מתאריך זה מגיע אבטיח מהערבה כולל גם מדרום הערבה הנחשבת כחוץ לארץ [לכל השיטות] ואין בה קדושת שביעית ואיסור ספיחין. משאר חלקי הארץ מגיע אבטיח החל מ - א' אייר.
- מהשתילה עד קבלת הפרי נמשך יותר משנה.
- הרוב רב שנתי, כלומר, יבולים מצמיחים הקיימים מלפני השמיטה.
- אפונה בתרמילים חוששים שמא היא קטינית שבה שליש גידול הוא הקובע לקדושה ולאיסור ספיחין. בפועל אין בדרך כלל בשוק לפני סוף תשרי.
- גדל אצל נכרים.
- בחודשים שבת שבט ואדר מגיע בצל בעיקר מהערבה ויתכן גם מדרום הערבה (ראה בהערה 1). מאמצע שבט יגיע בצל שנורע בשמיטה באזורים נוספים. יש להניח שיהיה גם יבוא מחו"ל. ניתן להבחין בין סוגי הבצל ולהבדיל בין ישן לטרי.
- יתכן גם בצל יבש ישן שנלקט בשביעית ואסור באיסור ספיחין.
- בצל ראש הוא בצל יבש למחצה מוארך, שחלקו העליון במקום שיוצאים העלים, רחב.
- יתכן איחסון מזרעית שביעית גם מעבר לתאריך זה.
- יתכן איחסון מלקיטת שביעית שאסורה באיסור ספיחין גם מעבר לתאריך זה.
- יתכן שיוציאו גזר קטן 15 יום קודם.
- מניב לאחר 90 יום, לאחר מכן השתיל יניב משך 5 חודשים נוספים, רוב הגידול יהיה לאחר 75-90 יום (מתוך ה-5 חודשים).
- בדלעת - מרבית יבול השנה נאסף לפני ראש השנה, אולם יתכן איסוף היבול גם אחרי ר"ה. היבול הראשון מהערבה יגיע בחודש שבט.
- חלק מיבול החצילים, המלון, העגבניות, הפלפל, הגמבה והפלפל החריף בחורף, הינם מהערבה וגם מהערבה הדרומית.
- משותילה 21-28 יום (מזרעיה 40-50 יום).
- כאשר יש מחסור בשווקים קוטפים גם סלרי/פטרזויליה קטן בחלוף 60 יום.
- יש שמוציאים שורש קטן כאשר יש מחסור בשווקים.
- התאריכים שבלוח מתייחסים לפלפל חריף ופפריקה טריים, אך השיווק העיקרי של הפפריקה הינו אבקה מוכנה המשתמרת ולכן יש לנוהג איסור באבקה פפריקה ובתוצרת שהיא מעורבת בה, מסוף השמיטה ועד שנה לאחר מכן, שבמועד זה משווקים תוצרת שביעית. כמו כן יש לנוהג קדושת שביעית בפפריקה אבקה כבר מתחילת תשרי תשפ"ב. פלפל חריף טחון ברובו המכריע הוא מיבוא מחו"ל.
- שום, נורע ומונבט בחלוף גם לפני ר"ה. השום נשמר יפה באחסון מעבר לתקופות אלה, ויש גם ייבוא מחו"ל. ניתן להבחין בקלל ביבול חדש. התאריך של גמר ספיחין מתייחס לשום יבש. אבל השום הטרי [עם עלים ירוקים] - גמר איסור ספיחין בסוף חורף תשפ"ג.
- לגבי התייס התייחסנו למוצרים מתייס צעיר הנאסף בארץ. המועדים בתייס מיוסדים על כך שתירס לח ספק אם הוא קטנית או ירק. המועדים מתייחסים לשווק טרי, קפוא ושימורים משווקים גם אחרי תאריכים אלו.
- מרבית תפוח אדמה מזרעית הסתיו נובטים לאחר ראש השנה, ונאספים מחנוכה. ניתן להבחין בין ישן וחדש במעבר העונות. התאריכים בלוח הם לגבי התוצרת החדשה. יש גם זן של תפוא"א קטנים שמוציאים לאחר 60 יום - הם משווקים רק לחו"ל.
- הוספנו מועד תחילת הופעת תוצרת מזרעית שביעית עבור המחמירים לזיהור גם כשמיעוט הירק בשוק באיסור ספיחין.
- הוספנו מועד בו רוב התוצרת בשוק מזרעית השמינית עבור המחמירים מלקטות מהנורע בשביעית גם אחרי חנוכה. יש המחמירים להוסיף עוד שבועיים כדי להימנע מספקות, כפי שמצוין במבוא אות א'.
- בחישוב המועד לגמר איסור ספיחין לא הוספנו גם את התקופה בה נמצאים השתילים הבכנה במשתלה [לדעת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל יש להוסיף את התקופה מתחילת חוריעה במשתלה. לתועלת אנו מציגים את התקופות של שהות השתילים במשתלה עד להוצאתם מהמשתלה לשרה/חממות: ביוליקום - 18 יום, בצל - 30 יום, ברוקולי - 25 יום, חסה - 22 יום, חציל - 40 יום, כוסברה - 16 יום, כרוב - 25 יום, כרובית - 24 יום, לוף - 68 יום, מלפפון - 15-20 יום, נענע - 25 יום, סילקא (סלק עלים) - 31 יום, סלרי - 54 יום, עגבניה - 25 יום, עגבניה שרי - 40 יום, עירית - 20 יום, פטרזויליה - 23 יום, פלפל - 40 יום, קולרבי - 25 יום, קישוא - 15-20 יום, רוקולה - 17 יום, רוקט - 18 יום, שומר - 31 יום, שמיר - 17 יום]. יצוין כי בכל מקרה איסור ספיחין מסתיים בכ"ה כסלו.
- חייב לעבור הבחלה לפני השיווק. לדעת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל כיוון שאין איסור ספיחין בבגנות אין גם קדושת שביעית במוצרי שביעית ואולרין בתר לקיטה.
- התייחסנו לשעועית בתרמילים כירק כפי שכתב מרן החזו"א ופסק מרן הגרי"ש. הוריעה של השעועית מתבצעת באביב ובקיץ. אין זריעה אחרי ראש השנה, לכן מגיעה לשווקים שעועית מזרעית שמיטה שאסורה רק בייג אייר.

תודה למר עומר שמשון מנהל אגף ירקות בשה"מ שסייע בידינו בלוח זה

תבואה וקטניות

סוג הגרגרים	תחילת שיווק בקדושת שביעית ואיסור ספיחים בתשפ"ב ²	תחילת שיווק ללא קדושה ואיסור בתשפ"ג ²
אגוזי אדמה (בוטנים)	י"ז אלול	ד' תשרי פ"ד ²
אפונה לשימורים והקפאה ³	כ' אדר א'	ל' שבט ³
אפונה גרגרים יבשים	הכל יבוא	
גרעיני אבטיח	ט"ו אב	ג' אלול ²
גרעיני דלעת	יבוא	
גרעיני חמניות	ל' אב	י"ח אלול ²
דוחן (ציפורים)	כ"ה אב	י"ב אלול ²
חיטה ומוצריה	י' אייר (הרוב יבוא ⁴)	י"ט אייר ²
חימצה (חומס)	ט"ו תמוז, גם יבוא ⁴	ד' אב
חילבה	(אייר) הרוב יבוא ⁴	
חריע (שמן)	ט"ו סיון	ד' תמוז ²
כוסמת	יבוא	
לוביה	יבוא	
סויה	יבוא	
עדשים	יבוא	
פול גדול	יבוא	
פול קטן	יבוא	
פופקורן	ל' אב, גם יבוא ⁴	י"ח אלול ^{4,2}
שומשום (וחלבה)	יבוא, ונכרים [לא מסחרי] ⁴	
שיבולת שועל (קווקר)	יבוא	
שעועית יבשה	יבוא	
שעורה	(ט"ו סיון) רוב יבוא ⁴ ונכרים	ד' תמוז
תירס אשכולים וגרגירים לחים ^{5,3}	י"א תשרי	י"ג כסלו ⁵
תירס גרגרים יבשים [קמח תירס]	ב' תמוז	כ"ג תמוז ²

הערות והוספות:

- בגידולי גרגרים כל מה שקדוש הוא אסור גם באיסור ספיחין, ושייכותו לשמיטה נקבעת לפי מועד הבאת שליש בגרגר. אמנם הגדל אצל נכרים קדוש ואינו אסור (ומנהג ירושלים שאין קדוש בפירות נכרים).
- גרגרים משתמרים תקופה ארוכה. המועדים בלוח מתייחסים לתחילת השיווק של יבול שמיטה ותחילת השיווק של יבול שמינית, אך יש גם שיווק מתמשך יותר, ואז יש צורך להבחין בשנה שמינית בין החדש המתור לבין הישן האסור. אבחנה בין יבול ישן לחדש, ניתן לרוב להבחין ברידת האכיות, וביתר שכיחות ענשים ומזיקים ועוד.
- תוצרת בשימורים וקפואה, משווקת מהישן גם אחרי האסוף של התוצרת החדשה. התאריך שעל גבי קופסת השימורים או השקית של המוקפא לא מעיד על זמן האסוף אלא על זמן המילוי.
- בגידולים בהם קיים יבוא וגם ייצור מקומי כמו בחימצה, ניתן לעיתים לזהות לפי זנים/צורות/ צבעים וגדלים שונים. התאריכים שבסוגריים מתייחסים לתוצרת הארץ.
- לגבי התירס: בלוח התייחסנו למוצרים מתירס צעיר הנאסף בארץ, כמו אשכולים וגרגרים טריים משומרים ומוקפאים. המועדים בתירס מיוסדים על כך שתירס לח ספק אם הוא קיטנית או ירק.

בלוח נמסר מועד האסוף, היבול החדש מגיע למעשה כעבור זמן.

שם הפרי	קדושת שביעית בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ:
אבוקדו	כ"ג תמוז ¹	י"ח אב ¹
אגוזים: אילסר	ח' אב ^{4,3,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,3,2}
בטנה (פיסטוק)	ח' אב ^{4,3,2}	כ"ג אב ^{4,3,2}
אגוז מלך	כ"ב אלול ^{4,3,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,3,2}
מקדמיה	י"ג אב ^{4,3,2}	כ"ג אב ^{4,3,2}
פקאן	כ"ב אלול פ"ג ^{4,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,2}
אגס	ט"ז סיון ^{5,4}	כ"ו סיון ^{6,5,4}
אנונה	ג' תמוז	י"ג תמוז
אפרסמון	כ"ד אב	ד' אלול
אפרסק ונקטרינה	ל' שבט	י' שבט ⁶
אתרוג	כ"ד סיון ⁸	ד' תמוז ⁶
אשכולית	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
גויאבה	כ"ג סיון	ג' תמוז
גודגדג ודובדבן	כ"ד ניסן	ד' אייר ⁶
הדרים (תפוזים, קלמנטינות וכו')	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
לימה	י"ג סיון	כ"ג סיון ^{6,5,4}
לימון	כ"ג אייר ^{11,12}	ד' סיון ^{6,5,4}
קומקוט	י"ג חשוון פ"ג	כ"ג חשוון פ"ד
זית לכבישה	כ"ג תמוז	ד' אב ⁶
זית לשמן, שמן	כ"ג אלול פ"ג	ד' תשרי פ"ד
חבוש	ד' תמוז	י"ג תמוז
חרוב	כ"א אב פ"ג	א' אלול ⁴
לונגן	כ"ד סיון	ד' תמוז
ליצ"י	י"ג אייר	כ"ג אייר ⁶
משמש	י"ד ניסן	כ"ד ניסן ⁶
מנגו	כ' סיון	ל' סיון ⁶
ענבים למאכל	כ"ח אדר א'	ח' אדר
ענבי יין	כ"ד סיון	ד' תמוז ⁶
פג'ואה	י"ג אלול	כ"ג אלול
פומלה, פומלית	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
פיטאה (צהוב)	כ"ד טבת	ד' טבת
פרי עדן (אדום, בליטות)	כ"ד טבת	ד' טבת
צבר	כ"ו כסלו ¹¹	ה' כסלו
קובו (אדום חלק)	כ"ח כסלו	ט' כסלו
קיווי	כ"ד אב	ד' אלול
קליפים (קלמנטינות)	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
קמבולה	כ"ד חשוון ¹¹	ה' חשוון
רימון	ט"ז תמוז	כ"ו תמוז
שוזף אירופי (סגול, מאורץ)	כ"ג תמוז	ד' אב ⁶
שוזף יפני (כל סוגי השוזפים)	כ"ד ניסן	ד' אייר ⁶
שסק	כ"ד שבט	ד' שבט
שקד ²	כ"ד אב	ד' אלול ^{5,4}
תאנה ⁹	ז' ניסן	י"ז ניסן
תמר	י"ג אלול	כ"ג אלול ^{5,4}
תפוז	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5,4}
תפוז בכיר ¹⁰	י"ג אייר	כ"ג אייר
תפוז	כ"ד סיון	ד' תמוז ^{13,6,5}

הערות:

- אבוקדו - ייתכן ובתחילת העונה יש עדיין מזן ריד (עגול) שהוא משנה שישית. וכן בתחילת העונה במוצאי שמיטה ייתכן עדיין משנת שמיטה.
- כל סוגי האגוזים והשקדים יכולים להשתמר זמן רב, וייתכן שווק של סחורה ישנה גם אחרי התאריכים המצויינים.
- הרוב יבוא. המועדים מתייחסים ליבול מקומי.
- אי אפשר לקבוע יום מדויק בו מגיע פרי חדש, אך לעיתים ניתן להבחין במראה הפרי בין חדש לישן.
- בפירות אלה יש שימור בקירור משנה שעברה שמשווקים גם במקביל לשיווק פרי חדש. לעיתים ניתן להבחין במראה הפרי בין חדש לישן.
- במינים אלה יש גם שיווק באופנים נוספים: כבישה בקופסאות שימורים, סחיטה למיץ, ריסוק, לרסק, סיכור וכדו', ומצוי שיווק של תוצרת משנת השמיטה באופנים הללו זמן רב אחרי אסוף היבול של שנה שמינית [יבול שמיטה אם לא קיימו בו מצוות ביעור, אסור באכילה].
- עיקר הגידול הוא בחודשי הקיץ, אך יש מעט מגדלים שיש להם פירות בחודש טבת מחנטה שלאחר ראש השנה.
- באתרוג, לענין שביעית קיים ספק אם הולכים בו כאילו אחר חנטה או כירק אחר לקיטה, לכן מחמירים לדון גם כירק, שהנלקט בשביעית יש בו קדושה. מרבית האתרוגים שיימכרו לסוכות תשפ"ג יהיו מקטף קודם ראש השנה.
- התאנים המיובשות מיובאות מחו"ל.
- בזנים הבכירים כמו ענף, אין קירור ממושך.
- בתאריך זה קיים ספק אם חנט לפני ר"ה או אחריו, לכן מספק צריך גם להפריש מעשר עני.
- לימונים ירוקים שיימכרו מחודש ניסן ראוי להחמיר ולנהוג בהם קדושת שביעית.
- ישנם זנים של תפוחים שמתחילים לקטוף מהחדש ועדיין נמצאים בקירור מהישן ויש לשים לב לכך. בזנים 'גרנד סמיט' ו'פינק לידי' הקטף של החדש מתחיל רק לקראת חודש אלול.

תודה למעמק אנטמן מדריך פירות בשח"מ שסייע בידינו בלוח זה

הערה כללית

לא כללנו ברשימה פירות בהם הרוב ערלה לדעת פוסקים רבים (פפאיה, שעונית וכו').

לא כללנו ברשימה אוכמניות טריות בהם רוב הגידול המקומי בחשש ערלה.

עלי תבלין טריים, יבשים, טחונים ושמן (אתרי)

התבלין וצורת השיווק	קדושה בשוק בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ: (כרב שנתי אין איסור) ¹	גמר קדושת שביעית או איסור ספיחין תשפ"ג
אורגנו (איוזבית)			
עלים טריים עלים יבשים, טחון ושמן	ד' תשרי ⁹ הרוב יבוא	שיח מעוצה ² הרוב יבוא (תוצרת ללא קדושה תיתכן משבט)	ט"ו חשון ⁹ הרוב יבוא (תוצרת ללא קדושה תיתכן משבט)
איוזב (מיוסר ועוד) ⁶			
עלים טריים עלים יבשים ושמן	ד' תשרי ³ יבוא	שיח מעוצה ² יבוא	ט"ו חשון ⁹ יבוא
אניס (כמנון) עלים טריים ⁶ זרעים	תשרי (אייר ⁴⁸) הרוב יבוא	טבת הרוב יבוא	כ"ה כסלו הרוב יבוא
בזיל (ריחן)			
עלים טריים עלים יבשים ושמן	תשרי יבוא	טבת יבוא	כ"ה כסלו יבוא
גרגר הנחלים עלים טריים זרעים	תשרי יבוא	אדר ב' (רב שנתי) ¹ יבוא	כ"ה כסלו יבוא
דפנה ¹²			
עלים טריים עלים יבשים	תמוז (תמוז ⁴⁸) בעיקר יבוא	עץ ² בעיקר יבוא	י"א חשון ⁹ יבוא
הל זוטת לבנה	יבוא ד' תשרי	יבוא שיח מעוצה ²	יבוא ט"ו חשון ⁹
זנגוויל שרשים טרי יבש וטחון	(טבת ¹³) הרוב יבוא יבוא	הרוב יבוא יבוא	כ"ה כסלו (הרוב יבוא) יבוא
חזרת (חריין)	ראה לוח ירקות		
חרדל טימין	יבוא ד' תשרי ⁹	יבוא שיח מעוצה ²	יבוא ט"ו חשון ⁹
שרגון (לענה דרקונית)			
עלים טריים עלים יבשים	י"א תשרי ⁹ (ד' תשרי ⁴) יש גם יבוא	שיח מתחדש מעוצה ² יש גם יבוא	טבת ⁹ יש גם יבוא
כרכום (זעפרן)			
טחון	יבוא	יבוא	יבוא
כוסברה גרגרים כמון טחון	(א' סיוון ⁴⁸) רוב יבוא יבוא	(א' סיוון ⁴⁷) רוב יבוא יבוא	(תמוז ⁵) רוב יבוא יבוא
כרפס (סלרי)	ראה בלוח ירקות		
לואיזה (ליפיה לימונית)			
עלים טריים עלים יבשים	א' חשון ⁹ (ג' חשון ⁴) הרוב יבוא	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ניסן הרוב יבוא
לימונית עשב לימון			
עלים טריים עלים יבשים	תשרי (ו' תשרי ⁴) הרוב יבוא	רב שנתי ¹ הרוב יבוא	כ"ה כסלו הרוב יבוא
לענה שיחנית - שיבא			
עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁹ י' כסלו ^{4,11}	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ט"ו חשון ⁹ תוצרת ללא קדושת שביעית תיתכן מכסלו ⁵
לענת האבסיניס			
עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁸ י' כסלו ⁴	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ט"ו חשון תוצרת ללא קדושת שביעית תיתכן מכסלו ^{5,11}
מינתה (נענה, פפרמינט)			
עלים טריים עלים יבשים מליסה	תשרי ^{4,7} הרוב יבוא תשרי	ניסן (גם דו שנתי) הרוב יבוא רוב רב שנתי ¹	כ"ה כסלו הרוב יבוא ניסן
מרוה רפואית			
עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁸ (ג' חשון ⁴) יש מעט יבוא	שיח מעוצה ²	ט"ו חשון ⁹
עירית (שנאוטליך, צ'יווס)			

- הערות:**
- בצמחים רב שנתיים - הרוב משתילה לפני שמיטה ואין בו איסור ספיחין, וכשלא ידוע ניתן לסמוך על רוב.
  - בעצים ובשיחים עצים (שפורחים רק לאחר שנה מזריעתם), אין איסור ספיחין.
  - בשיחים מעוצים נמוכים מאוד אנו חוששים שמא דינם כירק.
  - בתוצרת יבשה [המשתמרת תקופה ארוכה] קשה לדעת מתי מגיעה לשוק תוצרת משמיטה. כתבנו את התאריך שבו כבר תיתכן בשוק תוצרת משמיטה.
  - בתוצרת יבשה [המשתמרת תקופה ארוכה] קשה לדעת מתי מפסיקים לשווק מתוצרת שמיטה האסורה, כתבנו בלוח את התאריך שבו כבר תיתכן בשוק תוצרת מותרת [= אין הכוונה לקבוע שמתאריך זה התוצרת היא מותרת - יש לוודא שהיא תוצרת חדשה].
  - יש כמות מסחרית הגדילה בידי ערבים [נכרי].
  - התאריך שבסוגריים מתייחס למיעוט שיש מתוצרת הארץ משתילה או חנטה של שמיטה.
  - בשיח מעוצה, יש להסתפק אם דינו כירק ויש בו קדושת שביעית מא' תשרי או דינו כאילו ויש בו קדושת מזמן החנטה. לדעת מרן הגר"ח קנייבסקי יש לחשוש לחומרא שדינו כירק.
  - בשיח מעוצה, אין לחשוש משום ספיחין כיוון שהוא רב שנתי ולדעת מרן הגר"ח קנייבסקי יש לחשוש דחשיב כעץ, ומה שחשט בשמיטה יש בו חשש שביעית אף שנלקט בשמינית..
  - אין ייבוש בכל תקופת השנה.
  - העלים חשנטו בשביעית, נותרים על העץ משך כמה שנים וקדושים לעולם, וקשה לדעת עד מתי הם נשארים על העץ.
  - אין גידול מסחרי בארץ.
  - ידוע על שטח קטן שמגדלים בארץ ומגיע בתקופת ינואר (טבת).
  - אין כמעט מיבול מקומי.

הערות כלליות

קדושת שביעית - לתבלין טרי שדינו כירק (כגון: בזיל, זנגוויל, לימונית ומינתה) יש קדושת שביעית כשנקטף מיד לאחר ראש השנה. לעלי צמחים עצים (כגון: דפנה, לואיזה) או שיחים מעוצים, יש קדושה לפי מועד תחילת גידול העלה.

אמנם לא בכל עונות השנה מייבשים עלים. ולכן בעלים יבשים יתכן שמועד הקדושה לא יהיה בתחילת שמיטה.

בצמחים הרב שנתיים - מרבית היבול בשמיטה הוא מזריעה שלפני השמיטה, ובספק ניתן לסמוך על הרוב. אך ייתכן מיעוט קטן של עלים מצמחים שנזרעו בשמיטה, בעיקר החל מהאביב, והם אסורים.

בלוח זה הבאנו את תחילת ההופעה בשוק מאיסור ספיחין למחמירין ולא רוב בסוף שנת השמיטה. הדבר מורכב והמעוניינים יקדימו כחודש בתחילת השמיטה את האיסור ספיחין רוב בשוק, ובמציאי שמיטה יש להוסיף כחודש לזמן שאין חשש לאיסור ספיחין.

פזמונים

שם הפרח	מועד שתילה בחדשים (לועזיים)	עונת פריחה וקטיף בחדשים (לועזיים)	תקופת השיווק של פרחים משתילת שמיטה
אגפנתוס	2-4	5-6	רוב היבול מרב שנתי
אגרטוס	8-3	11-6	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
אדמונית (פאוניה) (*)		כל השנה	רב שנתי
(*) בשבט אדר יהיו פרחים בעיקר משתילת שמיטה (ע"י טיפול קור בעציצים) ובהם יהיה איסור שביעית.			
איקסיה	10-11	2-5	שבט פ"ב - טבת פ"ג
אירוס (איריס)	10-11	1-5	כל העונה בפ"ב
אירינגיום	10-12	3-6	כל העונה בפ"ב
אכילאה	3-10	כל השנה	רוב גדול מרב שנתי
אלסטרומריה	10-12	3-8	רוב מרב שנתי (מעט חדש מטבת)
אמיתיה	11	2-5	כל העונה בפ"ב
אמיליס (היפאסטרום)	3-4	4-10	כל העונה בפ"ב
אנטוריום		כל השנה	רוב גדול מרב שנתי
אסקלפיאס	4-9	כל השנה	מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג
אסתר (שורש, ורדה)	כל השנה	כל השנה	כסלו פ"ב עד כסלו פ"ג
אקוניטום	9-1	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ארמורוס	11-12	12-5	כל העונה בפ"ב
בנקציה	3-5	כל השנה	רב שנתי
ברבטוס (מין צפורן)	9-10	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ברודיאה	10-11	12-5	כל העונה בפ"ב
גבסנית (ריחני)		מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג	
גודציה	8-2	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
גרביאלה	3-10	12-6	רוב גדול מרב שנתי
גרברה	7-8	כל השנה	מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג. יש גם רב שנתי
דוביום ראה נץ החלב			
דליה		יבוא	
דלפיניום חד שנתי	9-1	1-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
היביסקוס (עם גביע)	5-8	9-12	בתשפ"ג חלק גדול משתילת שמיטה
הליקוניה		כל השנה	רוב גדול ממצע מנותק, רב שנתי
ורד		כל השנה	הרוב מרב שנתי, מצע מנותק בחממה
ורוניקה	9-10	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
חמנית	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
חרצית	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
טגטס	10-11	כל השנה	כל העונה בפ"ב
טווידיה	כל השנה	כל השנה	כסלו פ"ב עד כסלו פ"ג
טופח ריחני (אפונה)	9-11	11-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
טולברגיה	10-11	2-8	כל העונה בפ"ב
טרליום		כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
כלנית	9-10	11-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
לוע הארי	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ליאטריס	9-2	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
לייאנטוס	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג

שם הפרח	מועד שתילה בחדשים (לועזיים)	עונת פריחה וקטיף בחדשים (לועזיים)	תקופת השיווק של פרחים משתילת שמיטה
לימוניום	7-10	כל השנה	רוב גדול מרב שנתי
מטריקריה	7-11	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
מנתור (ריחני)	9-11	12-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
נורית	9-11	1-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
נץ החלב כתום (דוביום)	9-10	2-5	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
נץ החלב לבן (ערבי, טראויד)	8-12	3-5	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
נרינה	9-11	11-5	הרוב מרב שנתי
נרקיס (ריחני)	9-11	11-2	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
סהרון (קוקולוס)		כל השנה	רב שנתי
סולידגו	כל השנה	כל השנה	רוב רב שנתי
סולידסטר	7-12	כל השנה	רוב רב שנתי
סחלב		כל השנה	רב שנתי, מנותק, במבנים
סייפנים	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ספארי סנסט (פרוטאה)		כל השנה	רב שנתי
ענעד	8-11	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פוליאנטוס טוברוזה (ריחני)	3-12	3-12	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פלוקס (שלהבית ריחני)	8-3	כל השנה	רוב רב שנתי
פריזיה	10-12	2-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פרח האורז	3-9	3-4	רב שנתי
פרח שעווה (בעיקר ירק)	3-11	כל השנה	רב שנתי
צבעוני	11-12	12-4	כל העונה בפ"ב
צלוחיה	4-12	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
צסטרום		כל השנה	רב שנתי
צפור גן עדן		כל השנה	רב שנתי
צפורן (גם ריחני וגם דו שנתי)		כל השנה	תמוז פ"ב עד תמוז פ"ג (הרוב מגידול נכרים)
קורטמוס (קורטום)	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קורקומה	1-8	3-12	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
קיפודן (אכינופס)	8-12	כל השנה	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
קלה	9-11	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג. גם רב שנתי
קלה צבעונית	כל השנה		מצע מנותק טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קמפנולה (פעמונית, גם ריחני)	10-12	3-12	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קרספידיה	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן לבן	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן צבעוני	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן מורחני (גדול)	כל השנה	3-11	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
תגית (סקביזה)	8-12	11-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
תורמוס	10-2	12-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
צמחי עלים - ירק לקישוט*	כל השנה		רוב גדול מרב שנתי

* כולל את הצמחים - אונימוס, אספרגוס, אקליפטוס, ארליה, גומא (ציפרוס), מונסטרה, מוראיה, מלליקה, פוטוניה, פיטוספורום, פילודנדרון, קוכיה, רוסקוס (עצבונית) שרך.